

Duiding Vierde zondag van de vasten 30 maart 2025

Jullie hoorden het Pelgrimsgebed van Amanda Strydom, een Zuid-Afrikaanse zangeres. Ik vond de tip in de vastenkalender van de Protestantse kerk Nederland bij het verhaal uit het evangelie van Lucas.

Het verhaal of de parabel kreeg vaak de titel mee 'de verloren zoon'. De term "verloren zoon" in de context van het verhaal in Lucas 15 wordt vaak verkeerd begrepen. Het is afgeleid van het Latijnse woord "prodigus", wat "verkwistend" of "roekeloos extravagant" betekent. Deze term beschrijft treffend de daden van de jongere zoon. Maar het gaat het in het verhaal om meer dan één zoon? Een andere titel bij het verhaal is: 'een vader had twee zonen'. En wie is dan de verloren zoon?

De titel van een boek van Tim Keller, *The Prodigal God - Recovering the heart of the Christian faith.*, maakt gebruik van de dubbelzinnigheid dat 'prodigal' ook vrijgevig, gul of overvloedig kan betekenen en dus ook op de vader, op God kan betrokken worden..

In de Bijbel zijn er mensen die 'paarsgewijs' ter sprake komen: twee zonen, twee dochters, twee rivalen, ... Twee is het getal van de bevestiging en versterking, maar ook van het onderscheid en de tegenstelling. De tweede lijkt steeds de eerste te zijn. Ze hebben elkaar iets te leren over vernieuwing en heiliging.

Als mens worden we allemaal beïnvloed door onze omgeving en onze relaties, en een van de meest invloedrijke relaties die we hebben, is die met onze familie.

Binnen een gezin nemen we allemaal een bepaalde plaats in, of we nu de oudste, middelste, jongste of enig kind zijn. Die plek kan je niet zelf kiezen.

Wie van jullie is de oudste van het gezin? Wie de jongste?

Ik ben de oudste van een gezin van 4 kinderen.

Wat zegt de plaats in het gezin over ons?

Als oudste krijg je vaak de verantwoordelijkheid om het goede voorbeeld te geven en de weg te banen voor je jongere broers en zussen. De oudste zoon in het verhaal lijkt wel een modelzoon.

Ook de jongste zoon neemt zijn plaats als jongste met verve in: charmant, extravert en creatief. Hij kan goed overweg met mensen en heeft zijn vrienden goed vermaakt en aan het lachen gebracht. Jongste kinderen zijn meestal verwend en krijgen veel aandacht.

In de eenzaamheid, tussen de varkens, ontdekt de jongste zoon langzaam wat hij mist: de liefde van zijn vader. Hij hongert letterlijk, maar ook figuurlijk: zijn honger is ook symbool voor zijn geestelijke honger. Hij was zich niet bewust van zijn goede leven, van de liefde die er was, is, laat staan dat hij voor dit alles dankbaar is.

Bijna onmiddellijk krijgen we sympathie voor deze jongste zoon, vooral omdat zoveel spijt en berouw toont. Hij beseft wat hij allemaal verloren heeft. Ondanks alles omarmt de vader hem met veel meer dan hij verdient.

De kerfstok van de jongste zoon is zwaar beladen: tegen de Joodse gebruiken in vraagt hij vraagt zijn erfdeel nog voor zijn vader overleden is. Bij de verdeling van een erfenis kreeg de oudste zoon een dubbel deel, zo staat te lezen in Deuteronomium 21:17, omwille van zijn recht als eerstgeborene en zijn erkenning als stamhouder. Er werd van de oudste ook verwacht dat hij zijn ouders gehoorzaamt.

De houding van de oudste zoon is op zijn minst even liefdeloos naar de vader toe. Ook hij is

blind geworden voor de vanzelfsprekende liefde van zijn vader. Hoe hij alles van hem krijgt. In plaats van daar dankbaar om te zijn, neemt hij aanstoot aan de liefde van zijn vader voor zijn broer. Zijn ego speelt op. Is hij niet meer waard dan zijn broer? Hij is toch altijd gehoorzaam geweest. Dus verdient hij meer. Dankbaarheid voor al het goede dat hij krijgt en gekregen heeft, verdwijnt onder het zich tekortgedaan voelen.

Ik voel hier enige verwantschap met die oudste zoon. Vaak doen we zo hard ons best om goed te doen, om sociaal en rechtvaardig te zijn, mededogen te hebben , ... en krijgen we hiervoor niet de erkenning die we dachten te krijgen, te verdienen. Jammer.

De vader staat met open armen klaar voor beide zonen. Hij nodigt de oudste uit op het feest en dat feest kan niet ten volle gevierd worden als iedereen er bij kan en mag zijn.

Doorheen het verhaal lees je de liefde en de genade van de vader en zijn verlangen hen beide zijn liefde en genade te schenken.

Als ik mag teruggaan naar de tekst van het lied van Amanda Strydom dan hoop ik dat beide zwervers terugkeren naar huis zodat de vader beiden kan omarmen en broers weer broers kunnen zijn.

De houding van de jongste zoon die opeist en verbrast, kan ons doen denken aan corrupte regimes in heel de wereld maar eveneens aan Europa met zijn (neo) koloniaal beleid of de 'verscheurde staten van Amerika'. In de oudste zoon die denkt in orde te zijn maar neerkijkt op zijn broer, zie je misschien de 'internationale gemeenschap' die overal oordeelt over wie brokken maakt en hen nadien in de kou laat staan. De tafel waar beiden naast elkaar kunnen zitten, moet nog geïnstalleerd ...(worden)

Oeganda kan hiervan meespreken. Pesticiden die in Europa verboden zijn om te gebruiken, worden uitgevoerd naar Afrika, onder andere naar Oeganda. In Kitagwenda werd de herbicide Weedmaster (glyfosaat) gratis uitgedeeld aan de boeren met rampzalige gevolgen voor de bodem en de koffieproductie. Toen boeren dit beseften, stapten ze af van deze chemicaliën. Met steun van COSIL, een partner van Broederlijk Delen, konden ze overschakelen naar agro-ecologische landbouw.